

*"Prvi naučnik menadžmenta bio je onaj davno zaboravljeni italijan. (Luca Paccioli 1455-1510. - prim. autora) koji je, još na samom početku Renesanse, izumio **dvojno knjigovodstvo**. Nijedno drugo sredstvo menadžmenta pronađeno od tada nije mu ravno po jednostavnosti, istančanosti, i korisnosti. Dvojno knjigovodstvo i svi njegovi izdanci i varijacije su još uvijek jedina univerzala "nauke o menadžmentu", i jedino sredstvo sistemske analize..."*

Peter F. Drucker

PREDGOVOR

Predmeti *Osnovi računovodstva*, *Finansijsko računovodstvo* ili samo *Računovodstvo* zastupljeni su u nastavnim planovima većine državnih i privatnih ekonomskih fakulteta, fakulteta za menadžment i visokih poslovnih škola sa manje-više sličnih nastavnim sadržajima. Ova knjiga - udžbenik namijenjena je prvenstveno studentima Ekonomskog fakulteta u Podgorici koji pod ovim nazivom nastavnog predmeta proučavaju nastanak, razvoj, suštinu i bazične karakteristike računovodstva preduzeća. Knjiga može korisno poslužiti i drugim studentima i profesionalnim računovođama koji u njoj mogu pronaći interesantne ideje, korisna razmatranja i upotrebljiva rješenja za suštinsko razumijevanje ukupne teorijsko-metodološke problematike i praktičnog funkcionisanja računovodstva preduzeća.

Pri koncipiranju strukture ovog udžbenika, autori su pošli od zahtjeva sadržanih u nastavnim planovima, sugestija kolega - studenata prethodne generacije studija na Ekonomskom fakultetu u Podgorici, ali su pri realizaciji istog željeli da ostvare i dva dodatna zadatka: da ukupna sadržina udžbenika odgovori didaktičkim zahtjevima, naročito da se olakša praćenje i polaganje ispita studentima koji dolaze na studije ekonomije iz neekonomskih i srodnih srednjih škola, i drugo, da se u razmatranjima realizuju nove ideje o aktuelnom mjestu i ulozi računovodstva, kao računovodstvenog informacionog sistema savremenog korporativnog preduzeća.

Dakle, uvažavajući postavljene zadatke koncipirana je sadržina ovog udžbenika koju čini XV međusobno povezanih glava, koje su razvrstane u 7 zasebnih djelova i to:

DIO I

- * **Glava I** – *Razvoj, struktura, klasifikacija i savremeni aspekt računovodstva*, koja obuhvata liniju razvoja računovodstva, sve do savremenog, sistemsko-informacionog pristupa sa adekvatnim omeđavanjem teorijskih osnova računovodstva.

DIO II

- * **Glava II – Računovodstvena načela i regulative**, u kojoj su naznačena osnovna računovodstvena načela kao i pojmovno određena i značajnim dijelom pojašnjena kako profesionalna, tako i zakonska odnosno interna računovodstvena regulativa.
- * **Glava III - Instrumenti organizacije računovodstva**, u kojoj su obuhvaćene kako problematika organizacije računovodstvene procedure, kao posebno značajno područje za suštinsko razumijevanje funkcionisanja računovodstva preduzeća,
- * **Glava IV-Porez na dodatu vrijednost (PDV)** - obrađuje najvažnija pitanja PDV, kao i način na koji se vrši njegova knjigovodstvena evidencija.
- * **Glava IV - Organizacija računovodstvene procedure** uz primjenu informacionih tehnologija u računovodstvu, metoda kompjuterske realizacije računovodstvene procedure i računovodstvenog software-a.

DIO III

- * **Glava V – Otvaranje poslovnih knjiga za novoosnovana i postojeća preduzeća**, koja objašnjava na koji se način vrši otvaranje poslovnih knjiga kako za preduzeća koja već duži period posluju, tako i za ona koja tek započinju svoj životni vijek.
- * **Glava VI - Računovodstveni aspekt stalne imovine**, koja se bavi problematikom stalne imovine, klasifikacije, kao i problemom njenog knjigovodstvenog obuhvatanja.
- * **Glava VII - Računovodstveni aspekt kapitala preduzeća**, koja se bavi problematikom kapitala, odnosno njegove strukture kao i postupka knjigovodstvenog obuhvatanja.
- * **Glava VIII - Računovodstveni aspekt nabavke materijala**, obuhvata problematiku druge kategorije poslovne imovine preduzeća - obrtne imovine, klasifikaciju i proceduru knjigovodstvenog obuhvatanja.
- * **Glava IX - Računovodstveni aspekt poslovnih promjena na robi**, koja se bavi problematikom poslovanja trgovinskog preduzeća kao i postupkom knjigovodstvenog obuhvatanja poslovnih promjena na robi.

DIO IV

- * **Glava X - Računovodstveni aspekt primarnih troškova i rashoda u finansijskom knjigovodstvu**, se bavi pojmovnim određenjem troškova, rashoda, utrošaka i sl., problematikom rashoda, kao i njihovim postupkom knjigovodstvenog obuhvatanja.
- * **Glava XI - Računovodstveni aspekt prihoda u finansijskom knjigovodstvu**, se bavi pojmovnim određenjem prihoda, njihovom klasifikacijom, kao i postupkom knjigovodstvenog obuhvatanja.
- * **Glava XII - Obračun i podjela periodičnog rezultata preduzeća**, koja uključuje teorijsko-metodološki, obračunski i evidencioni aspekt periodičnog finansijskog rezultata preduzeća, a što se sintetizuje bilansom uspjeha.

DIO V

- * *Glava XIII - Ostale poslovne promjene i pripreme za sastavljanje osnovnih finansijskih izvještaja*, koja obuhvata problematiku vanbilansne evidencije i pripreme za sastavljanje osnovnih finansijskih izvještaja.

DIO VI

- * *Glava XIV - Finansijsko izvještavanje prema okviru za pripremanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i MRS-I*, koji u suštini ilustruju primjere forme (formalne strukture) osnovnih finansijskih izvještaja prema: Okviru za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, Međunarodnom računovodstvenom standardu (MRS) i sl.

DIO VII

- * *Glava XV – Prilog* u kome je značajnim dijelom prikazana praktična dimenzija svega navedenog u udžbeniku.

Važno je naglasiti da se ovakva struktura i sadržina udžbenika u znatnoj mjeri oslanja i proizilazi iz udžbenika “*Osnovi računovodstva*” (I i II izdanje) autora prof. dr Slobodana Malinića i doc. dr Ane Lalević-Filipović koji je donekle izmijenjen, dopunjen i prilagođen očekivanjima studenata Ekonomskog fakulteta u Podgorici.

Ipak, ukupna problematika koja je izložena u ovoj knjizi nije data u konačnoj verziji, u planiranom konceptijskom i sadržinskom smislu. Naime, polazeći od poznatih didaktičkih zahtjeva i brojnih teškoća koje prate stvaranje i objavljivanje kvalitetnog višenamjenskog udžbenika, autori su svjesni postojanja mogućih nedostataka, propusta i, uopšte uzev, slabih strana ovog, trećeg izdanja. Otuda će svaka dobronamjerna primjedba, sugestija i ideja biti sa posebnom zahvalnošću primljena i razmotrena, kako bi sljedeće izdanje bilo poboljšano.

Na kraju, u pripremi ovog izdanja korišćena je značajna stručna i tehnička pomoć brojnih kolega i saradnika, posebno recenzenata, uglednih profesora prof. dr Dragutina Kisića i prof. dr Predraga Stanića. Zbog toga im i ovom prilikom izražavamo posebnu zahvalnost, ali zahvalnost dugujemo i svima koji su bili angažovani na Tempus projektu zahvaljujući kome je i finansirano ovo treće izdanje.

U Podgorici,
Septembar 2009. godine

Autori